

C 25

Ymchwiliad i effaith Covid-19, a'r modd y mae'n cael ei reoli, ar iechyd a gofal cymdeithasol yng Nghymru
Inquiry into the impact of the Covid-19 outbreak, and its management, on health and social care in Wales
Ymateb gan Fferylliaeth Gymunedol Cymru
Response from Community Pharmacy Wales

Ymateb Fferylliaeth Gymunedol Cymru i Ymchwiliad Pwyllgor Iechyd, Gofal Cymdeithasol a Chwaraeon Senedd Cymru i

Ymchwiliad Covid-19 yng Nghymru

Dyddiad Mai 2020

Manylion cyswllt
Russell Goodway
Prif Weithredwr
Fferylliaeth Gymunedol Cymru
3ydd Llawr, Pwynt Caspian 2
Ffordd Caspian
CAERDYDD, CF10 4DQ

Rhan 1: Cyflwyniad

Mae Fferylliaeth Gymunedol Cymru (CPW) yn cynrychioli fferylliaeth gymunedol ar faterion y GIG ac yn ceisio sicrhau bod y gwasanaethau gorau posibl, a ddarperir gan gontractwyr fferylliaeth yng Nghymru, ar gael trwy GIG Cymru. Dyma'r corff a gydnabyddir gan Lywodraeth Cynulliad Cymru yn unol ag Adrannau 83 ac 85 Deddf Gwasanaeth Iechyd Gwladol (Cymru) 2006 fel 'cynrychiolydd pobl sy'n darparu gwasanaethau fferyllol'.

Fferylliaeth Gymunedol Cymru yw'r unig sefydliad sy'n cynrychioli pob fferyllfa gymunedol yng Nghymru. Mae'n gweithio gyda'r Llywodraeth a'i hasiantaethau, fel Byrddau Iechyd Lleol, i amddiffyn a datblygu gwasanaethau GIG mewn fferylliaeth gymunedol o ansawdd uchel ac i lunio'r contract fferylliaeth gymunedol a'i reoliadau cysylltiedig, er mwyn cyflawni'r safonau uchaf o iechyd y cyhoedd a'r canlyniadau gorau posibl i gleifion. Mae CPW yn cynrychioli pob un o'r 715 fferyllfa gymunedol yng Nghymru. Mae fferyllfeydd wedi'u lleoli ar y stryd fawr, canol trefi a phentrefi ledled Cymru yn ogystal ag yn y prif ganolfannau metropolitan ac ar barciau manwerthu trefi.

Yn ogystal â dosbarthu presgripsiynau, mae fferyllfeydd cymunedol Cymru yn darparu ystod eang o wasanaethau i gleifion ar ran GIG Cymru. Mae'r gwasanaethau wyneb yn wyneb GIG Cymru hyn, sydd ar gael gan fferyllwyr cymwys 6 ac weithiau 7 diwrnod yr wythnos, yn cynnwys, Adolygiadau Defnydd Meddygaeth, Atal Cenhedlu Brys, Adolygiadau Meddyginiaethau Rhyddhau, Rhoi'r Gorau i Ysmygu, Brechu Ffliw, Cyflenwad Meddyginiaethau Gofal Lliniarol, Cyflenwad Brys, Sylwedd Gwasanaethau Camddefnyddio a'r anhwylderau cyffredin.

Amharwyd yn sylweddol ar weithrediad arferol y rhwydwaith fferylliaeth gymunedol yng Nghymru gan yr achosion o Covid-19 ac wrth i fwy a mwy o feddygfeydd teulu symud i weithio y tu ôl i ddrysau caeedig, cafodd y rhwydwaith ei hun ar reng flaen yr ymateb gofal sylfaenol i'r achosion. Nawr ein bod ddeufis i mewn i'r achosion, mae'n amser priodol i bwysu a mesur a myfyrio ar ein hymateb hyd yma cyn cael adolygiad mwy ffurfiol pan fydd yr achos wedi mynd heibio.

Felly mae CPW yn falch o gael y cyfle i ymateb i'r ymholiad pwysig hwn.

Rhan 2: Effaith yr achosion Covid-19 yng Nghymru ar y rhwydwaith fferylliaeth gymunedol

Rydym wedi edrych ar effaith y rhwydwaith o dan dri maes: addasu'r rhwydwaith, amddiffyn timau fferylliaeth a'r cyhoedd a'r effaith ariannol.

Addasiad y rhwydwaith

Roedd cyflymder y newid yn yr ychydig wythnosau cychwynnol yn sylweddol. Wrth i'r cyhoedd ddod yn effro i botensial panig y cloi mawr, gyda chleifion, y mae eu hiechyd yn dibynnu ar gyflenwad rheolaidd o feddyginiaethau ar bresgripsiwn, yn ddealladwy yn ceisio sicrhau eu cyflenwad o feddyginiaethau yn y dyfodol. Gwelwyd cynnydd sydyn a dramatig mewn ceisiadau i feddygfeydd teulu am feddyginiaeth ailadroddus ac mewn cleifion sy'n ymweld â'u fferyllfa leol i gael meddyginiaethau cyffredin fel paracetamol ac ibuprofen ynghyd â chynhyrchion gwrthfacterol fel glanweithyddion dwylo a diheintyddion.

Er gwaethaf arweiniad i beidio â darparu mwy nag un mis o gyflenwad o feddyginiaeth ailadroddus i gleifion, dechreuodd cleifion ofyn am eitemau presgripsiwn yn gynharach na'r arfer (a allai gael eu gyrru o bosibl gan yr angen i sicrhau bod ganddynt ddigon o feddyginiaeth pe bai angen iddynt ynysu eu hunain am 14 diwrnod) yn ogystal â archebu meddyginiaeth nad oeddent yn ei defnyddio fel mater o drefn gan arwain at gynnydd sylweddol yn nifer y presgripsiynau, gan roi pwysau sylweddol ar dimau fferylliaeth a'r gadw yn gyflenwi meddyginiaethau.

Ynghyd â hyn roedd ymchwydd mewn galwadau ffôn i fferyllfeydd i gael cyngor a chefnogaeth gan gleifion a oedd yn ei chael hi'n anodd cael presgripsiynau ailadroddus. Roedd hyn fel arfer yn gysylltiedig â gostyngiad mewn hygyrchedd meddygon teulu. Er gwaethaf datblygiadau yn y defnydd o brosesau digidol yn GIG Cymru, roedd yr annigonolrwydd yn y trefniadau ail-ragnodi cyfredol yn amlwg ac yn arwain at bwysau diangen ar ragnodwyr a dosbarthwyr. Roedd cleifion yn teimlo mai'r unig bobl y gallent gael mynediad iddynt yn sydyn oedd fferyllfeydd, naill ai'n bersonol neu dros y ffôn, felly roedd fferyllfeydd yn cael nifer enfawr o ymholiadau. Lle byddai cleifion fel arall wedi galw heibio i'w meddygfa, roeddent bellach yn ffonio fferyllfeydd cymunedol, gyda llawer o fferyllfeydd yn nodi eu bod yn treulio mwy na dwywaith cymaint o amser ar y ffôn.

Yn y cyfnod cyn-cloi cynnar hwn y daeth y perthnasoedd gwaith da a ddatblygwyd dros amser rhwng CPW a Phrif Swyddog Fferyllol Llywodraeth Cymru (CPO) i'w rhan eu hunain. Mewn cyfnod byr iawn, ailwampwyd gofynion cytundebol fel bod y rhwydwaith fferylliaeth yn gallu canolbwyntio ar weithgareddau blaenoriaeth cyflenwi meddyginiaethau, iechyd a chngor a rheoli anhwylderau cyffredin. Cytunwyd hefyd i fabwysiadu negeseuon

Llywodraeth Cymru i egluro'r newidiadau yn y ddarpariaeth ac i helpu i leddfu pwysau, a thrwy gydol yr argyfwng, rydym wedi mabwysiadu'r canllawiau 5 cam, a ddatblygwyd gan Lywodraeth Cymru.

Wrth i'r cyfnod cloi ddechrau, dechreuodd fferyllfeydd cymunedol golli staff oherwydd gofynion hunan-ynysu, a chyda chynnydd mawr yn y llwyth gwaith ynghyd â lefelau staffio is, cafodd y rhwydwaith ei hun o dan bwysau digynsail. Roedd yr hyblygrwydd a ddarperir yn oriau agor fferyllfa a'r gallu i 'weithio y tu ôl i ddrysau caeedig' yn helpu fferyllfeydd i fynd yn ôl ar y trywydd iawn. Roedd yr ymateb gan dimau fferyllol ledled Cymru yn aruthrol, gyda phawb yn gweithio'n galetach ac yn hirach ac yn rhoi eu popeth.

Arweiniodd y cyfnod cloi at lawer mwy o bobl yn hunan-ynysu ac er gwaethaf negeseuon i annog cleifion i ofyn i aelodau'r teulu a ffrindiau gasglu eu meddyginiaethau ar eu cyfer, roedd y galw am ddsbarthu meddyginiaethau yn esbonyddol gyda threblu llwyth gwaith. Unwaith eto, ymatebodd y rhwydwaith fferylliaeth yn odidog a thrwy gyfuniad o oriau cynyddol a thrwy ddefnyddio aelodau o'r teulu a gwirfoddolwyr lleol daethpwyd o hyd i ffordd, ar draws y rhwydwaith cyfan i ddiwallu anghenion eu cleifion ac i sicrhau eu bod yn derbyn y meddyginiaethau yr oedd eu hangen arnynt. Ymatebodd tîm fferyllol Llywodraeth Cymru i'r galw trwy roi trefniadau dosbarthu gwirfoddolwyr ar waith trwy Groes Goch Prydain a'r Swyddfa Bost ac er yn ddiweddarach yn anterth y feirws, croesawyd hyn gan CPW.

Gwnaed newidiadau eraill o ran camddefnyddio sylweddau, a newidiwyd trefn meddyginiaeth llawer o'r cleifion hynny e.e. roedd cleifion bob dydd yn symud i gwpl o weithiau'r wythnos. Mae cymorth camddefnyddio sylweddau yn wasanaeth dan oruchwyliaeth a fyddai fel arfer yn cael ei gynnal mewn ystafell ymgynghori wyneb yn wyneb, ond roedd yn rhaid ei reoli mewn ffordd hollol wahanol oherwydd nad yw'r mwyafrif o ystafelloedd ymgynghori yn caniatáu ar gyfer bwch pellhau cymdeithasol 2m yn hawdd. Canfu contractwyr fod hynny wedi achosi rhai problemau o ran trwybwn ar gyfer fferyllfeydd, ond hefyd wrth ddelio â rhai o'r cleifion hyn sydd weithiau'n eithaf anhrefnus hefyd. Roedd un neu ddau o ddigwyddiadau yn gynnar lle nad oedd rhai cleifion yn hunan-ynysu a ddylai fod wedi bod yn hunan-ynysu, a oedd yn achosi pryderon i'r fferyllfeydd hynny lle'r oedd cleifion yn dod i fyny mewn fferyllfeydd na ddylent fod wedi bod ac yn gwrthod cymryd eu cyngor.

Yn fwy eang - ac heb fod yn gyfyngedig i'r cleifion hynny a ddisgrifir uchod mewn unrhyw ffordd - nid yw pob aelod o'r cyhoedd wedi trin timau fferylliaeth gyda'r parch a'r ystyriaeth y maent yn ei haeddu. Yn anffodus, bu llawer o ddigwyddiadau o ymddygiad ymosodol at unigolion ac mae rhai timau fferylliaeth wedi cael eu gorfodi i gyflogi gwarchodwyr diogelwch i amddiffyn eu staff. Diolchwn i wleidyddion am ein helpu i herio'r ymddygiad hwn.

Amddiffyn cleifion ac aelodau'r tîm fferyllol.

Wrth i natur ymosodol y feirws ddod yn amlwg, sefydlodd timau fferylliaeth gymunedol brosesau rheoli heintiau yn gyflym. Cyflwynodd nifer o fferyllfeydd sgriniau Perspex rhwng y fferyllfa, cownter gofal iechyd, ystafelloedd ymgynghori a'u cleifion i geisio cyfyngu'r risg i staff a chwsmeriaid. Yn ogystal, sefydlwyd prosesau pellhau cymdeithasol.

Darparwyd arweiniad ar weithdrefnau rheoli heintiau gan Iechyd Cyhoeddus Cymru, ynghyd â phosteri gyda gwybodaeth i'r cyhoedd a chyflenwad cychwynnol o Offer Amddiffyn Personol (PPE) er mai dim ond ar gyfer ynysu cleifion heintiedig a allai fod wedi cyflwyno yn y fferyllfa yr oedd hyn i'w ddefnyddio ar gyfer prosesau dadheintio. Achosodd culni'r defnydd a gynghorir o PPE rai problemau gweithlu ychwanegol gan nad oedd staff bob amser yn teimlo eu bod yn cael eu gwarchod oherwydd, waeth beth ddywedodd y canllawiau, cawsom adroddiadau gan ein contractwyr ledled Cymru nad oedd eu timau staff eisiau dod i'r gwaith oni bai eu bod yn teimlo eu bod wedi'u gwarchod. Roedd hyn yn golygu, dros dro, bod contractwyr yn cael eu rhoi o dan bwysau ychwanegol a phwysau cost ychwanegol i brynu PPE i'w timau. Roedd hwn yn fater penodol ar gyfer cadwyni llai neu bractisau fferylliaeth gymunedol annibynnol nad oedd ganddynt y pŵer prynu na'r gallu cyrchu.

Tra bo gwahanu cleifion a thimau fferylliaeth yn bosibl i raddau, hyd yn oed yn y fferyllfeydd lleiaf, nid yw'n ymarferol i staff fferylliaeth weithio ymhell oddi wrth ei gilydd. Er gwaethaf yr ymdrechion orau mae aelodau'r timau fferylliaeth yn teimlo'n hynod anniogel ac er y bu negeseuon calonogol i dimau fferyllol nad oedd PPE yn angenrheidiol roedd y pryderon naturiol am eu diogelwch personol a diogelwch eu teuluoedd, yn anochel wedi arwain at rai yn dewis hunan. - ynysu gan roi mwy fyth o bwysau ar y rhwydwaith fferylliaeth. Wedi hynny, rydym wedi derbyn adroddiadau bod timau fferyllol cyfan yn gorfod ynysu gan ddarparu tystiolaeth bod angen PPE mewn gwirionedd. Er gwaethaf y gefnogaeth wirioneddol a ddangoswyd gan Lywodraeth Cymru i'r rhwydwaith fferylliaeth, dyma un o'r unig feysydd y maent wir yn teimlo eu bod yn cael eu siomi a'u gadael i ddod o hyd i'w ffynonellau PPE eu hunain. Nid yw sicrhau PPE bellach yn fater i'r rhwydwaith sy'n cael ei groesawu eto.

Mae CPW yn bryderus iawn am iechyd corfforol ac iechyd meddwl tymor hwy timau fferyllol gan fod llawer yn gweithio oriau hir iawn mewn amgylchiadau anodd ac yn methu eu gwyliau arferol ac rydym felly yn croesawu ymestyn cefnogaeth iechyd meddwl Llywodraeth Cymru i'r rhwydwaith.

Mae aelodau allweddol o'r timau fferylliaeth bellach yn gallu cymryd rhan yn y rhaglen brofi er yr adroddir bod heriau o ran sicrhau canlyniad prawf mewn cyfnod rhesymol o amser mewn rhai ardaloedd bwrdd iechyd.

Mae cynnwys aelodau tîm fferylliaeth yn nhrefniadau Marwolaeth mewn Gwasanaeth Llywodraeth Cymru yn ddatblygiad cadarnhaol ac mae wedi cael croeso gan y rhwydwaith wrth iddo anfon neges wirioneddol o gynhwysiant.

Yr Effaith Ariannol ar y rhwydwaith

Roedd y rhwydwaith fferylliaeth gymunedol cyn yr achos o Covid-19 wedi dioddef cyfnod parhaus o lymder sydd wedi effeithio ar allu'r rhwydwaith a'i wytnwch.

Mae'r achos ei hun wedi cymryd toll ariannol arall ar y rhwydwaith gyda nifer o elfennau allweddol yn dod at ei gilydd megis: -

- Colli incwm gwerthiant gofal iechyd a gwerthiannau heblaw gofal iechyd bron yn llwyr gan na all cleifion bori mwyach.
- Gofynion pellhau diogel gan gyflwyno cymhlethdod ychwanegol a llai o effeithlonrwydd.
- Oriau staff ychwanegol i gwrdd â'r llwyth gwaith cynyddol.
- Buddsoddiad ychwanegol mewn diogelwch.
- Cynnydd sylweddol yn y galw am ddarparu meddyginiaethau a chyingor a chefnogaeth ar hunanofal. Mae'r ddau o'r rhain yn weithgareddau heb eu hariannu gyda fferyllfeydd yn gorfod talu'r costau eu hunain.

Sicrhawyd y rhwydwaith gan negeseuon cynnar gan Ganghellor y Trysorlys a Llywodraeth Cymru y byddent yn talu beth bynnag fyddai'r costau wrth drechu'r feirws. Y realiti fodd bynnag fu trafodaeth gyson rhwng CPW a Llywodraeth Cymru i ddarparu'r cyllid ychwanegol ar gyfer y rhwydwaith. Nid yw'r trafodaethau hyn wedi dod i ben eto. Mae hyn yn gymaint o drueni, gan fod y gefnogaeth arall wedi bod cystal ac mae'n cymharu'n anffafriol iawn â'r cyllid ychwanegol hael iawn a ddarperir i'n cydweithwyr meddygon teulu, er enghraifft dros drefniadau agor y Pasg.

Mae'r trosolwg cychwynnol hwn o effaith yr achos Covid-19 ar y rhwydwaith fferylliaeth gymunedol yn cael defnyddio rhywfaint o *hindsight* a rhaid cydnabod bod cyflymder y newid wedi bod yn sylweddol. Rydym yn cyflwyno'r ymateb hwn gan wybod y gallai fod gennym dystiolaeth ac arsylwadau pellach i'w rhannu, gan fod yr argyfwng yn parhau.

Mewn sefyllfaoedd fel hyn, ni fydd pob penderfyniad a gymerir yn cael ei ystyried yn ofalus ac mae cyfathrebu effeithiol yn heriol iawn. Mae hynny'n wir am bawb sy'n gysylltiedig. Ac er nad yw popeth wedi cael ei drin cystal ag y gallai fod, ar y cyfan mae Llywodraeth Cymru wedi mynd ati o ddifrif i reoli'r achosion orau ag y gallant ac o safbwynt fferylliaeth gymunedol maent wedi cysylltu'n dda ac wedi darparu llawer iawn o gefnogaeth i'r rhwydwaith, y mae CPW yn ddiolchgar iawn am hyn.

Yr hyn y mae'r achos wedi'i ddatgelu fodd bynnag yw y gallai ac y dylid gweithredu rhai newidiadau i strwythur y ffordd y mae fferylliaeth gymunedol yn gweithredu.

Newidiadau mewn practis

Argymhelliad 1: Ailadrodd Presgripsiynau - Y ffyrdd hynafol a llafur-ddwys yr ydym yn darparu eu meddyginiaeth ailadroddus i bobl Cymru gan fod gennym ddarnau gwyrdd o bapur o hyd yn symud rhwng meddygfeydd teulu a fferyllfeydd yn aml trwy gleifion. Byddai CPW yn awgrymu mai un o'r blaenoriaethau allweddol yn dilyn yr achos hwn yw cyflwyno gwasanaeth Dosbarthu Ailadrodd Electronig effeithlon a symud y cyflenwad o feddyginiaeth ailadroddus o feddygfeydd teulu i fferyllfeydd cymunedol yn ei chyfanrwydd, gan sicrhau ar yr un pryd bod fferyllfeydd cymunedol a meddygfeydd teulu wedi'u hintegreiddio'n ddigidol iawn. Mae CPW yn cydnabod y gallai hyn gymryd peth amser i'w gyflawni ond gall gwaith ddigwydd cyn gynted ag sy'n ymarferol i symud nifer sylweddol o gleifion i'r Gwasanaeth Dosbarthu Ail-ddosbarthu / Rhagnodi Swp.

Argymhelliad 2: Rhagnodi Electronig - Rydym yn croesawu'r arwydd gan Lywodraeth Cymru i fynd i'r afael â mater EP gydag ymdeimlad newydd o frys. Mae'r argyfwng wedi tynnu sylw at aneffeithlonrwydd systemau rhagnodi ar bapur ond hefyd eu perygl, gan y gellir lledaenu haint trwy gyswllt corfforol. Byddai newid i EP yn dileu'r sefyllfa lle gwrthododd rhai meddygon teulu o Loegr roi presgripsiynau papur i'w dosbarthu mewn fferyllfa yng Nghymru. Yn ddelfrydol dylai'r defnydd o EP fod ar gael ar draws ffiniau ac ar draws sectorau gofal eilaidd a sylfaenol a fyddai'n caniatáu dosbarthu presgripsiynau ysbytai yn y gymuned yn electronig.

Argymhelliad 3: Ymgynghoriad ar-lein - mae CPW yn llwyr gefnogi'r penderfyniad bod y fenter Mynychu Unrhyw Le yn cael ei hymestyn i'r rhwydwaith fferylliaeth gymunedol a hoffent weld hyn yn digwydd ar gyflymder. Mae hyn yn adeiladu ar yr arfer cynyddol o bobl yn cysylltu trwy'r rhyngwrwyd yn hytrach nag yn bersonol. Fodd bynnag, rydym yn cydnabod yr angen i gynnal cysondeb wrth ddarparu cyngor wrth ei wneud o bell er mwyn cadw elfen "fferylliaeth gymunedol" y ddarpariaeth.

Argymhelliad 4: Darpariaeth gymunedol - Bu llawer o drafod dros y blynyddoedd ynghylch gweithrediadau cyflenwi meddyginiaethau a allai fod yn fwy cost effeithiol. Fodd bynnag, mae'r achos hwn wedi gyrru gwir fantais strategaeth Llywodraeth Cymru o sicrhau bod fferyllfa gymunedol leol lle gellir sicrhau pobl mewn argyfwng o gyflenwad lleol o feddyginiaethau, triniaeth ar gyfer anhwylderau cyffredin a chyngor a chefnogaeth iddynt eu hunain a eu teuluoedd, a sut mae gwir angen i ni amddiffyn, ac ariannu'n briodol, swyddogaeth cyflenwi fferyllfa.

Argymhelliad 5: Dyfarniad fferylllydd - Gyda materion yn ymwneud â chyflenwi meddyginiaethau wedi'u hamlygu trwy COVID-19, mae'r cyfyngiadau ar yr hyn y gall ac na all fferylllydd ei wneud wedi cael eu hamlygu, yn enwedig mewn perthynas ag amnewid therapiwtig ac amnewid generig. Mae angen i ni rymuso fferyllwyr mewn gwirionedd a'u galluogi i allu gwneud y newidiadau bach hyn i bresgripsiynau. Byddai hynny'n gofyn am newid deddfwriaethol gan Lywodraeth y DU.

Cydnabod gwerth fferylliaeth gymunedol

Argymhelliad 6: Ariannol - Mae ein trafodaethau gyda Llywodraeth Cymru ynghylch darpariaeth yn ystod Covid yn parhau. Fodd bynnag, waeth beth fo unrhyw gytundeb a wnaed, credwn fod achos o safbwynt diogelwch y cyhoedd y dylai GIG Cymru fuddsoddi yn seilwaith ffisegol fferyllfeydd cymunedol i leihau'r risgiau i'r feirws COVID-19 i staff a chleifion.

Argymhelliad 7: Dynodiad - Mae angen ystyried sicrhau bod y cyhoedd yn deall yn well rôl fferyllfeydd cymunedol fel rhan o deulu'r GIG. Ni ddylid trin fferyllfeydd cymunedol yn wahanol i nyrsys na bydwragedd o ran cydnabod y peryglon y mae timau fferylliaeth gymunedol yn eu hwynebu. Byddai hyn yn helpu i leihau lefelau ymddygiad ymosodol ond hefyd byddai pethau fel nodi timau fferylliaeth gymunedol yn glir fel gweithwyr allweddol â bathodyn priodol yn sicrhau ein bod o'r cychwyn cyntaf yn rhan o unrhyw gynllun gweithwyr allweddol. Rydym yn gwybod bod problemau yn arbennig o gynnar o ran methu â dynodi timau fferylliaeth gymunedol yn weithwyr allweddol, yn enwedig mewn perthynas â darparu addysg. Dylid cyflwyno cardiau gweithwyr allweddol ID y GIG cyn gynted â phosibl ar gyfer pob aelod o'r timau fferylliaeth gymunedol. Byddai hyn yn cael effeithiau cadarnhaol sylweddol ar forâl a themlo eu bod yn cael eu gwerthfawrogi.

Argymhelliad 8: Materion y gweithlu - mae COVID-19 wedi dangos nad oes digon o wytnwch yn y gwasanaeth ar hyn o bryd i ymdopi â'r math hwn o alw yn rheolaidd. Roedd cyflwyno'r opsiwn o gyfnodau 'caeedig' ar gyfer fferyllwyr cymunedol yn hanfodol ar gyfer timau sydd â gormod o bwysau a gor-straen. Byddai CPW yn gofyn i'r awr yng nghanol y dydd ar gyfer iechyd a lles staff gael ei chynnal ar ôl Covid. Wrth symud ymlaen mae angen meddwl ar sut gellid amddiffyn iechyd meddwl timau fferylliaeth gymunedol, yn enwedig os oes ail bigyn. Dylid hefyd ystyried adolygu oriau agor er mwyn amddiffyn amser yn well ar gyfer gwaith papur a phrosesu.

Argymhelliad 9: Aildrafod contractau - mae CPW yn dechrau'r broses o drafod contract newydd gyda Llywodraeth Cymru am y tro cyntaf ers bron i ddau ddegawd. Rydym wedi ymrwymo i ddysgu o COVID-19 o ran yr hyn sydd wedi'i gynnwys, ond gofynnwn hefyd i'r argyfwng presennol lywio meddwl Llywodraeth Cymru wrth iddynt agosáu at y negodi. Mae'r meddwl hwn yn sail i'n holl argymhellion eraill.

Mae CPW yn cytuno y gellir cyhoeddi cynnwys yr ymateb hwn yn gyhoeddus.

Mae CPW yn croesawu cyfathrebu yn Saesneg neu'r Gymraeg.

Er mwyn cydnabod ei dderbyn a chyswllt pellach:

Russell Goodway
Prif Weithredwr
Fferylliaeth Gymunedol Cymru
3ydd Llawr, Pwynt Caspian 2
Ffordd Caspian
CAERDYDD, CF10 4DQ

